

Allvarlig kritik mot Försäkringskassan för handläggningen av ett ärende enligt lagen (1977:265) om statligt personskadeskydd

---

Anmälan

I en anmälan, som kom in till JO den 22 mars 2006, klagade AA på Försäkringskassans hantering av hans ärende om ersättning enligt lagen om statligt personskadeskydd. Han anförde bl.a. att han fortfarande åtta år efter sin skadeanmälan inte hade fått något beslut i ärendet och att Försäkringskassan hade slarvat bort två uppsättningar av de handlingar som han hade gett in.

Utredning

Försäkringskassans akt i ärendet lånades in. Försäkringskassan anmodades därefter att yttra sig över det som AA framfört i sin anmälan.

I sitt remissvar anförde Försäkringskassan, genom länsdirektören BB, följande.

Sammanfattning av ärendet

AA (AA) har i en skadeanmälan enligt lagen (1977:265) om statligt personskadeskydd (LSP) anmält att han den 13 december 1997 under värnpliktstjänstgöring ådrog sig en hörselskada. Ett skott från ett mausegevär avlossades av misstag med mynningen ca en meter från AA:s öra (på vilken sida anges inte).

Den 23 februari 1998 inkom skadeanmälan till Försäkringskassans kontor i Oskarshamn (Fk Oskarshamn). Som skada anges "Öronsus, har svårt att somna om nätterna".

Den 4 maj 1998 inkom audiogram från den 2 och 20 mars 1998 till Fk Oskarshamn.

Den 20 maj 1998 skickar handläggaren på Fk Oskarshamn över handlingar om skadan till AMF Trygghetsförsäkring. I följemeddelandet anges inte vilka handlingar som översänds.

I följemeddelandet har handläggaren skrivit: "Kassan har inte tagit ngt beslut eftersom audiogrammen inte visar någon nedsättning. Medd. till mil. myndigheten att medd. oss om ngt ytterligare audiogram uppr. vid uttryckningen."

Den 5 juni 1998 skickar samma handläggare till AMF "Handl. till anmäld hörselnedsättning". Vilken/vilka handlingar anges inte.

Den 19 april 2000 inkom till Fk Oskarshamn en ny skadeanmälan för samma skada samt ett nytt audiogram från den 25 oktober 1999.

Den 11 december 2000 skickar samma handläggare som tidigare kopia av audiogrammet till AMF utan kommentarer i följemeddelandet.

Den 24 januari 2001 inkom två skrivelser till Fk Oskarshamn, den ena från Statens Trygghetsnämnd, den andra från Kammarkollegiet. Statens Trygghetsnämnd hänvisar till att regleringen av skadan görs på Kammarkollegiet. Kammarkollegiet anhåller om att Försäkringskassan snarast prövar ärendet eftersom man innan dess inte kan pröva ärendet.

Den 21 juni 2004 (sic!) skickar samma handläggare på Fk Oskarshamn som tidigare ett brev till AA. Någon prövning enligt Kammarkollegiets önskemål har inte gjorts.

I brevet anges oavkortat följande:

Med anledning av inkommen anmälan om hörselnedsättning under hemvärnsövning kan du få skadan prövad hos oss.

Numera krävs en särskild ansökan om man gör anspråk på ersättning från arbetsskadeförsäkringen. Vi bifogar därför ansökan + informationsblad.

Någon särskild prövning av ditt ärende kommer därför inte att göras förrän ansökan enligt ovan inkommer. Om någon ansökan inte inkommer senast den 5 juli tolkar vi detta som att du inte gör anspråk på någon ersättning från arbetsskadeförsäkringen. Ditt ärende kommer i så fall att avskrivas från vidare handläggning.

Den 24 juni 2004 inkom AA:s ansökan om ersättning till Fk Oskarshamn.

Den 16 februari 2006 upprättades på Försäkringskassans kontor i Kalmar en journal i anslutning till att ärendet tillsammans med omkring 650 andra ärenden med stöd av ett beslut från Försäkringskassans huvudkontor överfördes till Försäkringskassan i Skåne för handläggning. Denna överflyttning omfattade alla ärenden i länet inkomna t.o.m. december 2005 och där handläggning inte påbörjats. En motsvarande överflyttning har gjorts även från andra län i syfte att få bukt med de balanser som uppstått.

Ingen tidigare journal finns. Den nu upprättade journalen innehåller en uppräknig av de handlingar som nämnts i det föregående. Utöver vissa registerutdrag innehåller akten inga andra handlingar eller uppgifter om handläggningen. Skriftlig dokumentation saknas om de telefonkontakter AA beskriver i sin anmälan till JO. Det finns inte heller någon dokumentation om att handlingar vid två tillfällen ”slarvats bort”. Det går i akten inte att utläsa vilka journaler AA syftar på som på så vis skulle ha försvunnit. Ingen förklaring finns till varför Kammarkollegiets brev inte har besvarats och dess begäran om prövning inte hörsammats.

Yttrande

Av de tillgängliga handlingarna står det klart att en utredning skulle ha kunnat påbörjas redan 1998 med sikte på ett beslut i frågan om det uppkommit en skada enligt LSP. Den närmaste förklaringen till att en sådan utredning inte kom till stånd är samma kunskapsbrist som låg till grund för en tidigare JO- anmälan 1999 (JO:s dnr 1512-1999). Enligt JO:s beslut den 6 juni 2000 hade handläggningen i det ärendet på Försäkringskassan i Kalmar län och Södermanlands län visat på en ”anmärkningsvärd brist på kunskap om lagstiftningen på detta område”. Handlingarna i AA:s ärende visar jämförbara kunskapsbrister. Dessvärre har väntetiden denna gång blivit mer än dubbelt så lång.

Det kan tilläggas att handläggaren i AA:s ärende slutade på Försäkringskassan med tjänstepension sommaren 2004.

Kunskapsbristen gäller innehållet i 16 § andra stycket LSP. Bestämmelsen innebär att trots att en ersättning i skadeärendet inte ska regleras av Försäkringskassan ska ärendet ändå prövas av Försäkringskassan för att fastställa om det rör sig om en skada enligt LSP.

Eftersom handläggaren tyvärr inte har haft klart för sig konsekvenserna av att det rört sig om ett LSP-ärendet, har ärendet under lång tid varit arkiverat eller vilande i avvaktan på eventuella anspråk på ersättning från Försäkringskassan.

När ärendet överflyttades till Skåne har ärendet registrerats med den 24 juni 2004 som startdatum. Det var då hans ansökan om ersättning kom till Fk Oskarshamn. Det innebär en framflyttning av den faktiska starttidpunkten med sex år! Till detta kommer att en ansökan om ersättning inte behövs för de s.k. serviceärendena. Försäkringskassan prövar där som service till Kammarkollegiet om vissa skador enligt LSP uppkommit.

Försäkringskassan i Kalmar län kan endast med bestörtning och beklagande konstatera de avsevärda bristerna i hanteringen av ärendet och den helt oacceptabla tid som förflutit utan att en relevant handläggning påbörjats.

I syfte att höja kunskapsnivån inom arbetsskade- och LSP-området, bättre kunna dra nytta av samlade kunskaper, minska handläggningstiderna och öka likformigheten i bedömningen av ärendena har under 2005 all handläggning av dessa ärenden i länet koncentrerats till Försäkringskassans kontor i Kalmar.

För att nu snabbast möjligt kunna avsluta AA:s ärende överlämnas akten till kontoret i Kalmar för en handläggning med maximal förtur. Ärendet ska inte på nytt sändas till Skåne.

AA gavs tillfälle att kommentera remissvaret men hördes inte av. Jag har fått veta att kassan fattade beslut i ärendet den 7 juli 2006.

Bedömning

Som framgår av 16 § första stycket lagen (1977:265) om statligt personskadeskydd (LSP) är bestämmelserna i 8 kap. lagen (1976:380) om arbetsskedeförsäkring (LAF) i stora delar tillämplig även i ärenden enligt LSP. Enligt 16 § andra stycket LSP gäller detta emellertid inte den bestämmelse i 8 kap. 3 § andra stycket LAF som anger att frågan om den försäkrade har ådragit sig en arbetsskada endast skall prövas i den mån det behövs för att bestämma ersättning enligt LAF. En anmälan om skada enligt LSP skall alltså, till skillnad från en anmälan enligt LAF, alltid prövas av Försäkringskassan. JO har vid tidigare tillfällen erinrat om innehållet i och innebörden av 16 § andra stycket LSP (se bl.a. JO 2000/01 s. 372). Det är ytterst anmärkningsvärt att Försäkringskassan alltjämt uppvisar en sådan kunskapsbrist inom detta område. Som framgår av Försäkringskassans remissvar har i ärendet även förekommit allvarliga brister i handläggningen som sådan. AA:s skadeanmälan kom in till kassan den 23 februari 1998. Beslut i ärendet fattades den 7 juli 2006. Handläggningstiden uppgick således till mer än åtta år. Den extremt långa handläggningstiden är en följd av både okunskap om den aktuella lagstiftningen och allvarliga brister i handläggningen. Försäkringskassan förtjänar mycket allvarlig kritik för sin hantering av ärendet.